

„Gyermekekkel foglalkozni minden bizonnyal a leghálásabb munka, ami a földünkön osztályrészünkről jutott, de saját tökéletességünket is ez mozdítja előre.”
Brunszvik Teréz

Mikebudai Óvoda

2736 Mikebuda, Iskola u. 30.

OM: 202197

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készült: 2013. augusztus 16.

Módosítva: 2024. február 02.

A Pedagógiai Programot módosította a
Mikebudai Óvoda igazgatója
2024. február hónapban

Módosítás oka az új törvényeknek való megfelelés, a törvények végrehajtási
rendeleteinek módosításai

A módosított Pedagógiai Program 2024. március 01-től érvényes

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1. A PEDAGÓGUSOKKAL SZEMBEN TÁMASZTOTT ELVÁRÁSOK

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

- 3.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA
- 3.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS
- 3.3. AZ ANYANYELVI,- AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS
ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

- 4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK
- 4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK
- 4.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE
- 4.4. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI
FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE, ESÉLYTEREMTÉS
 - 4.4.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK
 - 4.4.2. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI
NEHÉZSÉGEKKEL KÜDŐ GYERMEK
 - 4.4.3. TEHETSÉGGONDOZÁS
 - 4.4.4. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ
TEVÉKENYSÉGEK A PEDAGÓGIAI MUNKÁBAN
- 4.5. GYERMEKVÉDELEM
- 4.6. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- 5.1. JÁTÉK
- 5.2. VERSELÉS, MESÉLÉS
- 5.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC
- 5.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA
- 5.5. MOZGÁS
- 5.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE
- 5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK
- 5.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

7. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

8. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. BEVEZETŐ

Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően írtuk. A program szervesen illeszkedik a hazai közoktatást megújító törekvésekhez, és megőrzi a hazai óvodapedagógiai hagyományok szakmai értékeit. Óvodánk nevelőmunkáját nagymértékben befolyásolja környezete, a község földrajzi fekvése. Törekszünk arra, hogy a program sikeres alkalmazása kapcsán elérjük, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel kezdje el az iskolát. Mikebuda kicsiny település, közel 750 fős lakossággal. A településen csak az óvoda az egyedüli oktatási intézmény. Iskolába már Albertirsára kell bejárniuk a gyermekeknek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, egyenlő bánásmód elvét alkalmazva igyekszünk minden gyermeknek esélyt adni saját erősségeik felismerésére és feltételeket biztosítani a sikerélmények megélésére. Elfogadjuk a különbségeket, erre neveljük óvodásainkat is. Gyermekeinket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben. Az óvodába érkező gyermekek közvetlen környezetükből kerülnek ki. Tisztában vagyunk azzal a ténnyel, hogy a gyermekek megváltozott életkörülményei befolyásolják fejlődésüket. Ezek tudatában, egy élményben gazdag óvodát igyekszünk kialakítani, ahol a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó, esetenként hatáscsökkentő szerepet töltünk be. A gyermek fejlődő személyiségét, valamint életkoronként változó testi-lelki szükségleteit figyelembe véve egy boldog gyermekkort biztosításával teremtyük meg a személyiség kibontakozásának feltételeit.

Óvodánkban nem fordul elő nemzetiségi, etnikai kisebbség, de fogadásukra készen állunk és fejlesztésükről integráltan gondoskodunk.

Jogszabályi háttér:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.).
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról.
- 32/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve.
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról.
- 2/2005 (III. 1.) OM rendelet a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos Nevelési Igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- • A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- • 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- • 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- • 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- • 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- • 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- • 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- • Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- • 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- • 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- • 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánk nevelési célja:

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, a gyermeki jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is), az egyenlő hozzáférés biztosításával, a tevékenységek által, a tevékenységeken keresztül.

Az óvodai nevelés alapelvei:

- a) a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását;
- c) az oktatás szervezésében irányításában, működtetésében, feladatok végrehajtásában közreműködők döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor a gyermek mindenképp felett álló érdekét veszik figyelembe.

Az óvoda által elfogadott általános alapértékek, pedagógusok feladata:

- Nevelésközpontúság
- Gyermekközpontúság
- A játék kiemelt szerepe
- A tevékenységre épülő nevelési – tanulási folyamat
- Életkori sajátosságokhoz igazodó tanulás
- Differenciált fejlesztés
- Érzelmi alapokon nyugvó napi óvodai élet
- A nyugodt légkör biztosításával szeretetteljes, türelmes nevelés
- A gyermekek testi – lelki szükségleteinek maximális figyelembevétele a nevelés folyamán
- Teljesítmény kényszertől mentes fejlesztés

- A gyermekek gondozásának színvonalas megvalósítása
- Befogadó attitűd
- A gyermeki fejlődés – fejlesztés egyénhez igazodó megvalósulásának elősegítése
- Egyenlő hozzáférés biztosítása
- Esztétikus, harmonikus, tiszta környezet biztosítása
- Családokkal való nyitott és szoros együttműködés
- A nemzetiséghez tartozó, illetve a migráns gyerekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, társadalmi integrálása.

Speciális alapértékek:

- Tevékenység központi helye a nevelés – fejlesztés megvalósítása során,
- Kommunikáció kiemelt feladatai,
- A kooperáció vagy együttműködési képesség fejlesztése, toleráns viselkedési formák elsajátíttatása,
- A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása,
- Integrált nevelés,
- Másság elfogadtatása,
- A pedagógusok önállóságának biztosítása,
- Fejlesztés az óvoda által felvállalt nevelési területek által,
- Önállóságra nevelés az öntevékenységek biztosításával,
- A helyi környezet értékeinek, hagyományainak megismertetése, megszerettetése,
- Az éresem alapuló, sürgetéstől mentes fejlődés – fejlesztés támogatása,
- Művészetek, esztétikum, szépség felfedezésének elősegítése,
- Komplex foglalkozásokkal a környező világ összetett folyamatainak megértésére törekvés,
- Előítéletek nélküli nevelés.

2.1. PEDAGÓGUSOKKAL SZEMBEN TÁMASZTOTT ELVÁRÁSOK

1. Pedagógiai módszertani felkészültség:

- A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
- Különböző problémahelyzet biztosításával elősegíti a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják.
- Felméri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony gyermek-megismerési technikákat alkalmaz.
- A differenciálás megfelelő módja, formája jellemző.
- Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi.
- Alkalmazza a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.
- A pedagógus az életkori sajátosságok figyelembe vételével választja meg a tevékenységekben alkalmazott módszereket.
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.
- Alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítik.
- A rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat és eszközöket is ismeri, kritikusan, céljainak megfelelően használja.
- Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű.
- Pedagógiai munkája során képes építeni a gyermekek más forrásokból szerzett tudására.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése, és a megvalósításukhoz

kapcsolódó önreflexiók

- Pedagógiai munkáját az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl.: éves ütemterv), tanulási-tanítási egységekre (pl.: tematikus terv, projektterv) és tevékenységekre (pl. játék - és munkatevékenység) bontva tervezi meg.
- Komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait.

- Tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.
- Többféle módszertani megoldásban gondolkodik. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza módszereit.
- A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel.
- A gyermeki tevékenykedtetést, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt.
- Tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Pedagógiai terveit a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja.
- Pedagógiai céljai összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével.
- Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD- lejátszó) célszerűen használja.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.
- Alkalmazza a differenciálás elvét.

3. A tanulás támogatása

- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein.
- Épít a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszik fenntartani érdeklődésüket.
- Felismeri a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
- Kihhasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, például a

csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.

- A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömet. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT-eszközöket is.
- Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, tanításhoz, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

- A gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Munkájában a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeli.
- A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli.
- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájuk kibontakoztatására törekszik.
- Felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani - esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Különleges bánásmódot igénylő gyermek vagy gyermekcsoport számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.

- Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.

5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, csoportos tevékenység

- Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élmény gazdag tevékenység, program során.
- Az egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt.
- A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveli.
- Munkájában figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait.
- A napi tevékenységekben, játékban időt, lehetőséget biztosít a beszélgetésekre, kezdeményezően példát mutat az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelést, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.
- Értékközvetítő tevékenysége tudatos. Együttműködés, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi.
- Az együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremt, módszereket alkalmaz az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.
- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus megelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.
- A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, helyesen értelmezi és hatékonyan kezeli.
- Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.
-

6. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

- Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.
- Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.
- Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti.
- Képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani.
- Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

- Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.
- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.
- Tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját,

a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.
- Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
-

8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

- Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz.
- Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.
- Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- 3.1. az egészséges életmód alakítása,
- 3.2. az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- 3.3. az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

3.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvodai nevelés egyik alapvető feladata az egészséges életmód kialakítása. Az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Fontos feladatunk a gyermekek testi fejlődésének elősegítése, ezen belül:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermek testi képességek, fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gondozás a kisgyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, az egész személyiség alakulásához. A gondozás, a gyermekekkel való törődés, az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata.

Egészségünk védelme, óvása, baleset megelőzés

Célunk:

- a gyermek egészségének védelme
- környezettudatos magatartás megalapozása, kialakítása
- egészséges életmód iránti igény kialakítása

Az egészséges életmód alakításának feladatai, egészségfejlesztési program

Célunk az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére, egészséges életvitelre történő felkészítés. A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe vételével a gondozási tevékenységgel a mozgásigény kielégítésével az egészség védelme. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi, fiziológiai szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- Harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- .Az egészséges életmód, testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés, az egészségmegőrző szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával speciális- szülővel, óvodapedagógussal együttműködve- gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges életmódra nevelés területei, megvalósítása

Az óvodai nevelés egyik legfontosabb feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, fejlődésének elősegítése. Ennek keretében:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése,
- a gyermek egészségének védelme, baleset-megelőzés
- a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- egészséges környezet biztosítása
- prevenció, korrekció (pl. gyógytorna)

Gondozás:

A gondozás két fő feladata:

1. Az egészséges környezet biztosítása (óvoda helyiségei, udvara)

- jól megválasztott napirend, mely elegendő teret és időt biztosít a tevékenységekre
- helyes életritmus kialakítása
- táplálkozás, étkezés (napi 3x)
- testápolás, öltözködés, szokások kialakítása
- mozgás
- pihenés, alvás

2. Betegségek, az egészség kisebb eltéréseinek megelőzése, korrekciója. Az egészséges életmód szokásainak megalapozása, alakítása, továbbfejlesztése. A szülők tájékoztatása, közös együttműködés kialakítása az óvodai szokásrendszer alapján. Speciális szakemberek bevonása (orvos, pszichológus, gyógytornász).

Egészséges táplálkozás

Az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja. Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A folyosón kihelyezett étlapon minden nap tájékozódhatnak az óvodában fogyasztott ételekről, s otthon azt kiegészíthetik. A mindenkori folyadékszükséglet biztosítása folyamatosan. A kulturált étkezés szokássá alakítása életkortól és fejlettségtől függően, étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használatának, helyes testtartás, étkezési technikák megismertetése (töltés, mérés), esztétikus terítés biztosítása (önkiszolgálással, naposi munkával), igény kialakítása a környezet rendjének megóvására.

Mozgás

A mozgás az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi- és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését. Az óvónő feladata a megfelelő mozgás-feltételek megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét. Fontos a jó levegőjű, tiszta környezet biztosítása.

A különböző mozgások elsajátításának folyamatát az óvónő a gyermekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építi, szem előtt tartva, hogy a testnevelés legértékesebb anyaga a mozgásos játék. Lehetőséget ad arra is, hogy ki-ki képességei szerint hajtsa végre a gyakorlatokat. A testnevelési feladatok teljesítésére felhasználja még a mindennapos testnevelést is. (kocogás, futás, fogójátékok, játékos gimnasztika) Az eltérő korosztályoknál más és más követelmény alapján állítja össze a feladatokat. A mozgás megszerettetésében együttműködik a családdal (közös kirándulások, szánkózások) A mozgáshoz fontos a megfelelő öltözködés biztosítása, a gyerekek rászoktatása arra, hogy a mozgáshoz kevés ruhát, megfelelő cipőt viseljenek. Nagyon fontos a szabad levegőn való, kötetlen mozgás, ahol a gyermek saját indíttatásból, erejéhez mérten mozoghat. Minél több időt kell biztosítani az udvari játékokra. Rossz idő esetén sétával, a füves udvaron történő játékkal, ill. szellőztetéssel biztosítja a friss levegőt a gyerekek számára. A néphagyományok ápolásához szorosan kapcsolódva az óvónő megismerteti a helyi népi mozgásos és versenyjátékokat a

gyermekkel. Prevenció keretében mezítlás torna is helyet kap óvodai életünkben. Erre azért van szükség, hogy a gyermekek lábboltozata megfelelően fejlődhessen.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6-7 éves korára eljut az első alakváltozásra. (testarányok, fogváltás, teherbírás, összerendezett mozgás, finommotorika) Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. Önállóan végzi a testápolást, önkiszolgálást, étkezést, öltözködést. Rendben tartja környezetét, játékait, saját személyes dolgait.

Lelki egészség

Az óvónő feladatai:

- pszichés klíma biztosítása
- érzelmi biztonság, tevékenységszükséglet kielégítése
- rugalmas napirend biztosítása
- derűs légkör folyamatos biztosítása
- differenciált bánásmód
- a másság elfogadtatása
- kapcsolatok pozitív érzelmi töltése

A lelkileg egészséges gyermek nyitottá válik a világra, elfogadja a másságot, alkalmazkodik a különböző helyzetekhez. Társaihoz türelmes, megértő, szívesen segít a társainak, óvónőnek. Szeretettel fordul társai felé, vannak barátai, kapcsolatai kiegyensúlyozottak, elutasítja a durvaságot.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénéjét, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. Állandó

és alkalmi jellegű feladatok: (gyakoribb megbetegedések járványok idején): zsebkendő használata, kézmosás (tüsszentés után is!), kellő folyadék biztosítása, fertőtlenítés.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját szekrényében. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. A ruhák fel – levételének helyes sorrendjének, és azok épségének megóvása, tárolási rend kialakítása.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi, biztosítja a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában két hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiénia szabályok kialakítása

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával,

illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

A BALESET-MEGELŐZÉSEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK

A nevelési év folyamán, szinte minden nap, a gyermekek egészségének és testi épségének megóvása érdekében kidolgozott alapvető szokásokat és szabályokat, valamint az óvoda épületében és az udvaron a tilos és elvárható magatartásformát a gyermekek életkorához és fejlettségi szintjéhez mérten játékos beszélgetés keretén belül ismertetjük.

Alapvető szabályok

Vigyázzanak saját és társaik testi épségére. Az óvodán belül sétálva közlekedjenek. Nehéz tárgyakat ne emeljenek, ha sérült vagy törött eszközöket, tárgyakat találnak, azt jelezzék az óvodában dolgozó felnőtteknek. Magasan lévő tárgyak levételéhez kérjenek segítséget. Ékszereket ne hozzanak az óvodába a balesetek elkerülése miatt. Sérülés esetén azonnal forduljanak az óvodában dolgozó felnőttekhez segítségért.

Tilos és elvárható magatartásforma az óvoda épületében:

Csoportszoba

A játékokat rendeltetésszerűen használják, ne dobálják, ne vegyék a szájukba, ne dugják a fülükbe. A játékot tegyék a helyére, vegyék fel a földre leesett játékeszközöket. Megmutatjuk a szűrős tárgyak helyes használatát, balesetmentes átadását (ceruza, olló, villa). A széken ne hintázzanak, az asztalnál ülve húzzák be maguk után, tolják be a helyére, ha felállnak az asztaltól. Az önkiszolgálással történő terítésnél a tányérokat két kézzel fogják meg, így megelőzhetjük azok sérülését, esetleges törését. Felhívjuk a gyerekek figyelmét az evőeszközök helyes használatára. Villát tésztafélékhez használunk. Januártól megpróbálkozunk a kés-villa együttes használatával. Ne nyúljanak az elektromos berendezésekhez. Ne futkározzanak a csoportszobában. A teremrendezésben felnőtt felügyelete mellett segíthetnek. Jelezzék, ha ki szeretnének menni mosdóba, öltözőbe. Mozgásos játékok, torna alkalmával még fokozottabban kiemeljük a veszélyhelyzetek forrását. A tornaszereket bemutatás után, használatuknak megfelelően alkalmazzuk.

Mosdó

Lassan, óvatosan közlekedjenek, társaikat ne lökdössék. Ne támaszkodjanak a mosdókagylóra, a WC ülőkéjére ne álljanak fel, ne kapaszkodjanak bele a függönybe. Kézmosásnál ne használjanak

túl sok szappant, ne pancsoljanak. Kézmosás után rázzák le a mosókagylóba a vizet a kezükről, majd törölgék szárazra.

Folyosó, öltöző

Ne szaladgáljanak, sétálva közlekedjenek. Ügyeljenek az öltöző rendjére, ruhadarabjaikat rakják a helyükre. Öltözőnk nagyon kicsi és szűk, ezért különösen figyeljenek társaikra, ne lökdösődjenek, legyenek türelemmel. A bejáratú ajtót ne csapkodják, óvatosan nyissák, csukják. Sorakozónál csak felnőtt felügyeletével indulhatnak ki az épületből.

Tilos és elvárható magatartásforma az óvoda udvarán:

Az udvarra kiérve csak felnőtt engedélyével indulhatnak játszani. Tartsák be a megbeszélt határokat az udvaron, más csoport játszórészére ne menjenek át. Az udvari játék során ügyeljenek magukra és társaikra. Az udvari játékokat rendeltetésnek megfelelően használják. Tartsák be a megbeszélt közlekedési szabályokat futóbiciklizés, rollerezés közben. Ne szórják a homokot egymás szemébe, ruhájára. A csúszdán ülve, lábbal előre csússzanak. Kapaszkodjanak mindkét kezükkel a mászó fal elemeibe, a létra fokaiba mászás közben. Ne lökdössék egymást a fajtáson. A hintát rendeltetésnek megfelelően használják. Mindig jelezzék, ha az udvarról be szeretnének menni. A közlekedési eszközöket használat után a megbeszélt helyre vigyék.

Tilos és elvárható magatartásforma a séták, kirándulások alkalmával:

Séták alkalmával a járda belső szélén, párosával közlekedjenek, ne maradozzanak le, ne hangoskodjanak. Tartsák be a megbeszélt közlekedési szabályokat az úttesten való átkeléskor. Séták, kirándulások alkalmával a nagyobb biztonság érdekében a gyermekcsoportot a csoport óvónői és a dajka néni kísérik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek figyelnek saját külsejükre, ruházatuk rendezettségére. Igényükké válik a higiénia szabályok betartása. Önállóak a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és használatában, a WC használatában, fogápolásban, öltözködésben, helyes sorrendjének megválasztásában, önkiszolgáláskor, mindennapi szükségleteik kielégítésében, a kimerített étel mennyiségének megítélésében, a hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában, Megfelelően használják: az evőeszközöket, egyéb eszközöket, a környezetük tisztántartására szolgáló eszközöket. Tudnak: cipőt fűzni, kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni, ajtót nyitni-csukni, csendesen közlekedni, lépcsőn járni, természetes ülő testtartással asztal mellett ülni. Ismerik: a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rág, ügyel a tisztaságra), a zsebkendő használat módját,

szükségességét, ruházatuk tisztántartási lehetőségeit, a rendetlenség megelőzését, a rendetlenség megszüntetésének módjait, alakulóban környezettudatos magatartásuk.

Segítenek: a környezet tisztántartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységben, a kisebbeknek a különböző (önellátó és egyéb) tevékenységekben. Eljutnak: az első alakváltozáshoz (testarányok, fogváltás), összerendezettebb mozgáshoz, testi szükségleteik szándékos irányításáig. Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne.

3.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermekeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Az érzelmi igények kielégítése, pl. a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön. Olyan óvodai légkör kialakítására törekszünk, amely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, és hozzájárul a gyermekek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel együtt a másik megértéséhez. Modell értékű az óvodapedagógus és óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A befogadás

Cél:

A szülők megnyerése az együttnevelés érdekében. Olyan módszerek eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat ad. Megkönnyíteni a szülőktől való elválást, biztosítani a folyamatosságot a bölcsődéből érkezőknél. Megismertetni a gyerekeket új környezetükkel, eközben érzelmi bázist találjanak bennünk, óvónókban.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermekek biztonságsszükségletének, és érzelmi alapigényének kielégítése érdekében már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások, élmények biztosítása, folyamatos befogadás. Az óvónők és szülők kapcsolatának kiépítése, az óvónő és gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása. Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást ad a szülőknek. Bemutatja az

óvodai nevelés törekvéseit. Megbeszéli az óvodakezdés ütemezését, ismerteti, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Megbeszéli az átadás, befogadás, búcsúzás körülményeit is. Ezzel a szülők előkészítő munkáját támogatja. A csoportvezető párok közösen készülnek az új gyermekek fogadására: a csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása. Családlátogatást végeznek. Kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy pozitív érzelmi hatások ériék őket már az előzetes óvodalátogatásuk során is. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze az első pillanattól. Az „szülős beszoktatás” során a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit megismeri, a szülő tájékoztatása alapján. Az elválást megkönnyíti azzal, hogy addig itt maradhat a biztonságot nyújtó hozzátartozó, amíg a körülmények ezt igénylik. Szeretetteljes óvónői magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével alakítja érzelmi kötődésüket. Engedi, hogy a gyerekek kedvenc játékaikat vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat elfogadja. Barátságának elfogadtatása által az óvodai élet megkedveltetésére törekszik.

Az érzelmi nevelés feladatai:

- erkölcsi és szociális érzékenység fejlesztése
- én tudat alakítása
- önkifejező, önértékesítő törekvések segítése
- a szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése, különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés
- az élménybefogadás képességének fejlesztése
- az érzelmek kifejező képességének fejlesztése, a szülőföldhöz való kötődés erősítése
- az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
- az érzelmi zavarok tompítása és leépítése.

Az óvodapedagógusok feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében

- az egészséges óvodai környezet megteremtése
- a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- a gyermekek megfelelő gondozottságának biztosítása
- a gyermekek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Társas és közösségi tevékenység

Ennek a nevelési területnek az utóbbi időben felértékelődött a fontossága. Ma már biztosan látható, hogy mennyire fontos az életünkben a másokkal való együttműködés, a közösségben való gondolkodás, az érzelmi nevelés. Addig, amíg a kisgyerek érzelmvezérelt, sokkal könnyebben kialakítható benne az együttérzés, a tolerancia és a segítőkészség. A közös élmények, az együtt átélt kellemes emlékek csak fokozzák a felnőttek iránt érzett bizalmat, a gyermekek egymás iránt érzett szeretetét.

Óvodánkban szeretetre, együttérzésre, mások megbecsülésére, társakkal való korrekt együttműködésre, a közösség által felállított szabályok elfogadására neveljük a gyermekeket, megadva a széleskörű lehetőséget az önálló, differenciált, egyéni fejlődési irányoknak.

Célunk még olyan gyermekek nevelése, akik bátran, önállóan képesek tevékenykedni, kommunikálni, ötleteik vannak, és ötleteiket igyekeznek megvalósítani. Ennek érdekében

- Teret adunk az egyéni képességek kibontakozásának, fejlesztjük a gyermekek önbizalmát.
- A gyermeki ötleteket kihasználva az együtt döntéseket, közös megvalósításokat szorgalmazzuk.
- A társas, közösségi életben számos sikerélmény és kudarc is éri a gyermeket, felnőttet. Fontos megtanítani, kezelni ezeket a helyzeteket úgy, hogy nevelő hatású legyen az egyénre és közösségre egyaránt.

A társas, közösségi megnyilvánulások a tevékenységek végzése során, az óvodai élet szinte minden mozzanatában, fellelhetők. Ilyen például a

- Naposi munka
- Ünnepek, ünnepélyek
- Hagyományápolás

- Öltözködés
- Étkezés
- Tisztálkodás
- Tanulási- és szabadidős tevékenységek

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek szívesen járnak ide, ragaszkodnak óvodájukhoz. Figyelemmel és türelemmel hallgatják az óvónő, dajka és társaik közléseit. Elsajátítják – alkalmazzák – igényükké válnak az alapvető viselkedési szabályok. Egymást képesek erre figyelmeztetni is. Köszönnek, segítenek egymásnak, együtt éreznek, érdeklődnek társaik felől. Szociálisan érzékenyekké válnak: önérvényesítésük elfogadható módon történik a társas kapcsolatokban, konfliktushelyzetekben képesek egyezkedni, a szokatlan megnyilvánulásokat (különbözőség) elfogadják, megértik, értékelik saját épségüket, aktívak, együttműködők, önértékelők, természetessé válik számukra a rászorulóknak nyújtott szükségszerű segítségadás. A megkezdett tevékenységet befejezik. Ismerik a viselkedés alapvető szabályait. Iskolakészültek (szociálisan érette válnak az iskolába lépésre, a tanító elfogadására, kapcsolat teremtetésre, együttműködésre, ha az iskolai légkör ezt lehetővé teszi). Lassú átmenet, az óvodásból iskolássá éréshez.

3.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Anyanyelvi fejlesztés

Cél:

Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv, ösztönzése, fenntartása, kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javíttatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodapedagógus feladatai:

Beszéd és kommunikáció-fejlesztés. Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez, amelyekben:

- Beszédszerve ügyesedik
- Beszédkedve erősödik
- Hallás, beszédhallása fejlődik
- Auditív ritmusa és emlékezete bővül
- Fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak.
- Állandó lehetőséget biztosít a kérdéseknek-válaszoknak

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhethet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A személyes példa, a helyes minta adása kiemelt jelentőségű. Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlégtér kialakításával eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt. Változatos élményekkel (vers, mese, báb, játékok, séta) és beszédpéldával fejleszti a kifejező hanghordozást, az érzelmeket megjelenítő viselkedést, a változatos szókincset, az együttesen megtapasztalt viselkedési és udvariassági módok, tiszteletet kívánó beszédformák megjelenését.

Figyelembe veszi az eltérő kommunikációs tapasztalatok miatt eltérő beszédkészséggel érkező gyermekek fejlődési különbségeit.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Érthetően folyamatosan beszélnek, kommunikálnak. Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Elbeszélésük folyamatos, de nem követik mindig a történetek logikai és időbeli sorrendjét, sok a szóismétlés, kötőszó halmozás. Társas beszédhelyzetekben tudják tartani a kapcsolatot, végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét. Nyugodtan és figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt, párbeszédben kiváráják a társ megnyilatkozását. Ismerik és helyesen használják a szófajokat, névutókat, igeidőket, térirányokat. Kialakult a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető mondatokból összeálló beszéd. Képről mondatokban beszél Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki

magát. Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek. Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani. Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését. Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

Értelmi fejlesztés

Cél:

Változatos tevékenységformákon keresztül az életkori és egyéni sajátosságokra, meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre, spontán érdeklődésre és ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra alapozva további élmények, változatos tevékenységek biztosítása a gyermekek megismerkedtetése természeti és társadalmi környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értelmi képességek fejlesztésének feladatai:

- érzékelés, észlelés,
- emlékezet,
- gondolkodás.

A természeti–emberi–tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése, kielégítése, a gyerekek természetes kíváncsiságára építés, sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, a környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása, „én – kép” fejlesztés, testséma kialakulásának segítése, forma és térészlelés fejlesztése (mozgásos tevékenységekkel), értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás) fejlesztése. Minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőséget biztosít a gyermekeknek. Sokoldalúan fejleszti az auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességeket. Lehetőséget teremt a dolgok, jelenségek természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való megfigyelésére és gyakorlásra. Mivel 3-7 éves korban a vezető szerep a látásé, ezért a vizuális funkciók fejlődését fokozottan figyelemmel kíséri. Az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető utat sok játékos tevékenységgel segíti elő, az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növeli. Fejleszti a képzeletet és fantáziát sok valós élmény nyújtásával, valamint mesehallgatással, és játék biztosításával. Nyitott, játékos helyzetek teremtésével többféle megoldás keresésére ösztönzi a

gyermeket. Az ingerek cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit. A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz, mellyel a szabad önkifejezés (a kreativitás: érzékenység, eredetiség, átdolgozás, könnyedség, hajlékonyság, kidolgozás) lehetőségét teremti meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben, és képesek azokban elmélyülni. Alapvető ismereteik vannak közvetlen környezetükről, Képesek figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani. Felismernek ok – okozati összefüggéseket, a cselekvő-, szemléletes-, képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Kialakult életkor specifikus beszédértésük. beszédfigyelmük, testséma ismeretük, finommotorikus, laterális térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejlettségük. Rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel, saját tévedéseiket segítséggel javítják, tudnak vizuálisan, akusztikusan differenciálni. Lelkileg egészségesek, nyitottak, érdeklődők, készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek. Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, ez a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében nyilvánul meg (kitartóak, önállóak, van önfegyelmük)

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Óvodánkban a nevelő munka központjában a gyerek áll.

A nevelőmunka eredményességének feltétele a személyi feltételek megléte:

- 1 fő igazgató
- 1 fő óvodapedagógus
- 1 fő dajka

Az óvodapedagógus modell szerepe

Az óvodai nevelés az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelés folyamatában. Az ő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is példa a leghatásosabb nevelő erőik egyike. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése, a felnőttől is más fajta beállítódást, viselkedést igényel. El kell fogadnia, hogy nem csak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógiai magatartás feltételezi az önállóságot, rugalmasságot, döntési képességet, helyzetfelismerő képesség meglétét. Olyan pedagógusokra van szükségünk, akik képesek a gyermekeinket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, akik maguk is rendelkeznek ezekkel a képességekkel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciális szakember közreműködését igényli. Az óvodában dolgozók felkészültek arra (megfelelő végzettséggel, szakképzettséggel, hozzáállással rendelkeznek), hogy az esetenként előforduló nemzetiségi és migráns gyermekek nevelését és a helyzetükből adódó hátrányaik leküzdését segítsék.

Továbbá jellemzi a pedagógusokat nyitottság, kreativitás, érzékenység, tolerancia és a jelenségek komplex attitűddel való megközelítése. A nevelés szempontjából a barátságos, megengedő (de nem szabados), megértő (és nem bíraskodó), elfogadó (de nem mindent elfogadó), együtt érző, segítő, támogató attitűdöt tartjuk a legkedvezőbbnek.

A gyermekekkel foglalkozó nem pedagógus alkalmazott

Az óvodai nevelés eredményességének feltétele a pedagógusok és a nem pedagógus alkalmazott összehangolt munkája.

A gyermekekkel foglalkozó nem pedagógus alkalmazott munkáját egyrészt az intézmény igazgatója, másrészt a csoport óvónői határozzák meg. Időbeosztásuk a helyi adottságoknak megfelelően változhat.

Feladataikat munkaköri leírásukat alapján végzik.

4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Csoportszobáink otthonosak, esztétikusak, praktikusan berendezettek. A gyermekek kényelme, az egészségmegőrzés lehetőségei, mozgás- és játékgényük kielégítése mindenhol biztosítva van. A folyosó, a mosdó, az előterek mind-mind alkalmasak arra, hogy játszó és beszélgető helyek legyenek a gyermekek számára.

Tágas udvarral, megfelelő árnyas helyekkel, udvari játékokkal, homokozóval, mászókákkal felszerelve biztosítja gyermekeink udvari életének megszervezését. Az udvar esztétikáját fák, bokrok, virágok telepítésével növeljük.

Összesen 2 csoportszobánk van. Ehhez folyosó, mosdó, WC, öltöző tartozik.

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

A játéktevékenység eszközei

- költségvetésből vásárolt alapvető játékbútor, alapvető játékeszköz- és könyvállomány a csoportban biztosítva van,
- az óvodapedagógusok kreativitásának köszönhetően sok-sok pedagógiai fejlesztést szolgáló eszköz készül, ami a napi tevékenységek során kerül felhasználásra.

Várható eszközigény a program megvalósításához

- a különböző játékfajtákhoz folyamatosan szükséges biztosítani a feltételeket, az amortizációt, elhasználódást, a fontossági sorrendet figyelembe véve,
- a kötelező (minimális) eszközök és felszerelések biztosítása a 20/2012, (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján (részletezve a 7. pontban).

4.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A) A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenység közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Napirendünkben a következő tevékenységek kapnak helyet:

- játék és szabadidős tevékenység,
- étkezés, pihenés,
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység,
- szabad és szervezett tevékenységek bent és kint.

7-11⁴⁵-ig szabad játék a teremben és /vagy az udvaron.

Közben:

- kb. 8⁴⁵ – 9³⁰-ig tízórai
- szabad és szervezett tevékenység bent és kint, külső világ tevékeny megismerése, (verselés - mesélés, rajzolás – mintázás – kézi munka) ének – zene – énekes játék, gyermektánc
- szabad és szervezett mozgások, mozgásos játékok
- élményszerző séták, kirándulások,
- 11⁴⁵ – 12³⁰-ig tisztálkodás - terítés – ebéd
- 12³⁰ - 13⁰⁰-ig tisztálkodás, fogmosás, készülődés a pihenéshez, mese, pihenés
- 14⁴⁵ – 16³⁰-ig ébredés, öltözés, tisztálkodás, uzsonna, szabad játék a teremben, az udvaron.

A heti rend általános tartalma

Hétfő: mindennapi mozgás
mindennapi mesélés
külső világ tevékeny megismerése

Kedd: mindennapi mozgás
verselés, mesélés
külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalmú tapasztalatok alapján

Szerda: mindennapi mozgás
mindennapi mesélés
rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Csütörtök: mindennapi mesélés
mozgás

Péntek: mindennapi mozgás
mindennapi mesélés
ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Játékos tevékenységekbe ágyazottan, mikro csoportos formában valósítjuk meg a heti rendben megtervezett tevékenységeket.

A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon, éves, féléves periódusban gondoljuk át, ám konkrét formában tervezni inkább egy – vagy kéthetes periódusokban célszerű, hiszen csakis ez esetben nyílna lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználásra.

Csoportszervezés

- A) Óvodánkban egy vegyes életkorú csoport működik.
- B) Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- C) Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
- D) Az óvodai ünnepek, ünnepélyek kulcsfontosságúak nevelőmunkánkban.

Jelentőségük

- Az ünnepek kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapiakból és nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek.
- A hagyományok ápolása szempontjából: kultúránk megteremtésére adnak lehetőséget.
- Pedagógiai szempontból: a rengeteg tevékenységi lehetőség helyet biztosít esztétikai élmények, közösségi érzések megélésére.

Az ünneplés lényege nemcsak magában az ünnepi alkalomban rejlik, hanem a sok-sok előkészületben. A csoporton belüli közös munka, a gyermekek közötti együttműködés, a kooperáció és kommunikáció gyakorlása, az új pozitív élmények megéléséhez segíti őket. Például a teremdíszítés jó lehetőség arra, hogy együtt örüljünk annak, amit létrehoztunk. Nem más ez, mint értékteremtés.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

Mikulás, Anyák napja, Évzáró, Gyermeknap, Ballagás a gyermekek név- és születésnapjai

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

Advent, Karácsony, Farsang, Húsvé

Nemzeti ünnepeink

Október 23. Március 15.

Mindig az óvodapedagógus dönti el, hogy ünnepélyt vagy megemlékezést tart. A megemlékezés mindig rövidebb, kevesebb előkészületet, kevesebb külsőséget igényel.

Bármilyen formában és tartalommal ünneplünk is, mindig a gyermeket helyezzük középpontba.

4.4.

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Az óvoda feladatai a hátránycsökkentés, esélyteremtés terén

Az esélyteremtés célja, hogy biztosítva legyen az egyenlő bánásmód elvének teljesülése, az esélyteremtés, támogató lépések kitűzésével olyan programok megvalósítása, amely hozzájárul a hátrányok kompenzálásához és az esélyegyenlőség előmozdításához. Célunk a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési – oktatási, és társadalmi integrációjának támogatása.

- 3-7 éves hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodáztatása
- rendszeres óvodába járás fenntartása hiányzásra csak indokolt esetben kerüljön sor
- érzelmi biztonság megteremtése gyermekbarát óvodai környezetben
- egyéni képességekhez, tulajdonságokhoz igazodó, élményt adó tevékenységekben megvalósuló tanulás
- hátrányos helyzetű és a nem hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek közös tevékenységek szervezése egymás felé fordulásának segítése

Az esélyteremtés, hátránycsökkentésfeltételei

Az óvodapedagógus szerepe az esélyteremtés és hátránycsökkentés támogatásában

Az óvodapedagógus személyiségjegyei

- pozitív attitűd, empátia, befogadás, kulturált kommunikáció, egyenlő bánásmód, modell értékű viselkedése

Az óvodapedagógus tevékenységei, feladatai

- A játék, érzelem, erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése;
- Érzelmi biztonság kialakítása befogadó szemléletű társas kapcsolatok formálása;
- Kölcsönös bizalmon alapuló együttműködés a családokkal;
- A gyermek egyéni különbségénekmásságának tiszteletben tartása;
- A szereteten és elfogadáson alapuló magatartás;
- Egészséges életmódra nevelés mentálhigiénés nevelés;
- A természethez való pozitív viszony kialakítása, környezettudatos magatartás
- Hagyományaink megismerése, megőrzése, tiszteletben tartása, ápolása;
- Alap és részképességek fejlesztése, iskolai környezetbe történő beilleszkedés segítése
- Munkajellegű tevékenységek játékos elemeinek hangsúlyozása

Alapelv az esélyteremtésben

Az életkori sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével olyan befogadó pedagógiai környezet kialakítása ahol az eltérő kultúrából, eltérő szokásokkal, eltérő fejlődési ütemmel érkező gyermekek elfogadása természetessé válik.

Felzárkóztatás az esélyteremtés folyamatában

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásának területei:

- Gondozottság
- Szocializáltság
- Szociális kapcsolatok
- Érzelmi akarati élet
- Anyanyelvi képesség
- Megismerő funkciók

Esélyteremtés a befogadó szemlélet tükrében

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör
- Inkluzív pedagógia
- Egyenlő bánásmód
- Aktív, cselekvő tanulás

Sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztés

- Pozitív visszajelzésekre épülő szeretetteljes aktív érzelmi légkör
- Differenciált fejlesztés
- Egyéni fejlődés nyomon követés

Egyenlő hozzáférés biztosítása

- Szocializáció
- Közösségi nevelés
- Érzékeny pedagógiai szemlélet, és módszerek alkalmazása

Tehetségfejlesztés

- Egyéni képességek, igények, motiváció figyelembe vétele
- Személyiség és ízlésformálás
- Az óvoda és család együttműködésének erősítése

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Közvetlen élmény és tapasztalatszerzés
- Kreativitás erősítése
- Sikeres iskolakezdés támogatása

Ennek figyelembevételével pedagógusaink kötelessége, hogy

Nevelési tevékenységük során figyelembe vegyék a gyermek:

- egyéni képességét,
- fejlettségét,
- fejlődésének ütemét,
- tehetségét,
- fogyatékoságát,
- hátrányos helyzetét.

Munkájuk során differenciáltan foglalkozzanak az arra rászoruló gyermekekkel, segítsék képességük, tehetségük kibontakozását, a hátrányos helyzetben és a halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkózását társaikhoz.

Feladataink

- a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése, nyilvántartása,
- tanácsadás, segítségnyújtás a problémák enyhítésére, megoldására,
- kapcsolattartás családokkal, Családsegítő Központtal, gyermekorvossal, védőnővel, logopédussal, Nevelési Tanácsadóval.

A szülők kötelessége, hogy gondoskodjanak gyermekük ápoltságáról, ruházatának tisztántartásáról, az egészséges otthoni környezet kialakításáról, továbbá biztosítsák gyermekük számára – az óvodai nevelés keretében folyó – személyiségfejlesztést, az óvodai foglalkozásokon való részvételt, megtegyenek minden tőlük elvárható gyermekük fejlődéséért.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

- a) Különleges bánásmódot igénylő gyerekek,
 - sajátos nevelést igénylő gyermekek (SNI),
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek (BTMN),
 - kiemelten tehetséges gyermek.
- b) Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.

Az integrált nevelés során fontos cél, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, érzelmi és akarati élete pozitív módon alakuljon, készségei, képességei olyan fejlettségi szintre kerüljenek, melyek segítik további fejlődésüket, fejlesztésüket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásainak igénybevételel, utazó gyógypedagógus, vagy szükség szerint más szakember közreműködésével kívánjuk megvalósítani.

A fejlesztést magába foglalja a vizuális, akusztikus, mozgás észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készség és az értelmi képességek fejlesztését. az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az SNI, BTMN gyermek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

4.4.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciától eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő, fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakulása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok elérését, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéshez szükséges. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert, minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Gyógypedagógiai feladatok biztosítása

- pedagógiai célú ellátás, a szakértői bizottság javaslata alapján,
- az elvárások igazodjanak a gyermek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl,
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet biztosítása,
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes,
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.

Gyógypedagógus feladata

- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása, felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására,
- együttműködés a sérült gyermek családjával, a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadása,
- sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása,
- kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése,
- a pedagógiai diagnózis értelmezésének segítése, a gyermek haladásának figyelemmel kísérése,

- javaslat a gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazása, módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- együttműködés az óvodapedagógusokkal, tapasztalataiknak, észrevételeiknek, javaslataiknak figyelembevétele,
- segítség a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- együttműködés az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Óvodapedagógusok feladatai

- szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése, individuális módszerek, technikák alkalmazása,
- foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatok beépítése,
- az adott szükségletekhez igazodó módszerek megválasztása,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívák keresése,
- alkalmazkodás az eltérő képességekhez,
- a gyógypedagógus iránymutatásainak, javaslatainak beépítése a pedagógiai folyamatokba,
- együttműködés a különböző szakemberekkel.

4.4.2. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEK

Szakértői bizottság javaslata alapján, szakemberrel együttműködve igyekszünk ezeket a gyermekeket a csoportokba szocializálni. Fejlesztésük fejlesztőpedagógus, pszichológus segítségével történik.

4.4.3. TEHETSÉGGONDOZÁS

Kiemelten tehetséges az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában, magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

4.4.4. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK A PEDAGÓGIAI MUNKÁBAN

Programunk messzemenően törekszik arra, hogy a gyermekek testi – lelki szükségleteit kielégítse, hiszen ez minden gyermek alapvető joga. A pedagógiai programunk részletesen tartalmazza mindezt, foglalkozási ágakra bontva, a nevelési feladatok és célok megjelölésével. Különös figyelmet kell azonban fordítani, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekre.

Óvodapedagógusok feladatai

- a gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos figyelemmel kísérése,
- megállapítani, hogy képességeinek kibontakozásában elsősorban mi akadályozza,
- meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét,
- meghatározni a fejlődési utat,
- egyéni fejlesztési terv készítése szükség szerint,
- hangsúlyozott szerepet kell kapnia a mozgásos játékoknak az azokra épülő mozgáskoordináción, keresztül, mert ez által alakul, fejlődik ki a mozgásszabályozás, viselkedésszabályozás, önszabályozás,
- fokozott figyelmet kell fordítanunk testi fejlesztésükre, a testi higiénéjára, a helyes napirend kialakítására,
- amennyire lehetséges még szorosabb kapcsolatot kell tartani a szülőkkel (családlátogatás, szülői konzultáció),
- a szülők anyagi terheinek csökkentése érdekében tájékoztatás és segítségnyújtás a támogatási lehetőségek igénybevételéhez,
- a szülői közösség segítségnyújtása a rászorulóknak, amely lehet tárgyi, szociális vagy anyagi jellegű,

- szükség szerint – fokozottabban – kell tartani a kapcsolatot a védőnővel és más speciális szakemberekkel.

4.5. GYERMEKVÉDELEM

Az óvoda környezetének jellemzői

Óvodánkban különböző társadalmi rétegű családokból érkeznek a gyermekek. Jelentős a munkanélküli családok száma. A szülők iskolázottsága vegyes képet mutat.

Jogok és kötelességek az óvodában

A gyermeknek joga, hogy nevelési, illetőleg nevelési-oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjék, óvodai életrendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával, életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

4.6. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A szülők és az óvodapedagógusok együttműködésének formái

- Szülői megbeszélések
- Családlátogatás
- Nyílt nap
- Fogadó óra

- Óvodai ünnepek, ünnepélyek
- Gyermeknapi rendezvények a szülők bevonásával
- Közös kirándulások

A kapcsolattartás egyéb formáit az óvoda éves munkaterve foglalja magába.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsőde és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálat, gyermekotthonok egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásban az óvoda nyitott és kezdeményező.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5.1. JÁTÉK

Cél:

Az örömteli, szabad, elmélyült, önkéntes játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésének megvalósulása. Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarat tulajdonságai, érzelmi viszonyulásai, szokásaik, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága. E gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. A játék kiemelt jelentőségét óvodánk napirendjében is biztosítjuk. A játék önkéntes és szabad, szabad akaratból külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre. Jót és jól játszani – ez a gyermek alapvető dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát. A megfigyelések közben képet kapunk a gyermek ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. A gyermek játéka

tehát személyiségének tükrözője és, mint leggyakoribb tevékenysége, fejlesztésének legfőbb eszköze is lehet. A gyermek fejlesztésén általában az egész személyiség fejlődését értjük. A játék kicsiben maga az élet, az, amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válhat.

A gyermek játékában az élménynek fontos szerepe van. Az élmény legyen a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvodás, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában.

A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert játékában kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket.

A játék nevelő hatása sokrétű. A gyermekek mozgása összerendezettebbé válik. Segíti az új mozgásformák kialakulását, gyakorlását. Nagymértékben fejlődik a gyermekek ügyessége, finommozgása.

A társakkal való együttjátás során fejlődik a gyermekek egymáshoz való alkalmazkodó képessége, a másik gyermek játékának a tiszteletben tartása. A társakkal való együttjátás nagymértékben elősegítheti a későbbi, a társadalomba való beilleszkedést. A játék során fejlődnek legváltozatosabban a gyermekek társas kapcsolatai.

3-4 éves korban a magányos semmittevés – magányos játék a legjellemzőbb.

4-5 éves korban fokozatosan alakul ki az egymás melletti játék.

5-6-7 éves korban alakul ki igazán a szervezett, kölcsönös, együttműködésen alapuló csoportos játék.

Óvodapedagógusaink feladatai a játékkal kapcsolatban

- Biztosítjuk a játék alapvető feltételeit az elmélyült játék megteremtése érdekében.
- Az óvodai napirendünkön belül is elegendő időt és helyet biztosítunk a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan biztosítjuk.
- Az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a játék fejlesztése érdekében.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű,

elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

- A gyermeki játék önállóságát tiszteletben tarjuk.

A játék alapvető feltételeinek megteremtése

Nyugodt légkör

Az egész óvodai életnek elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása. A természetes, hiteles, érzelem gazdag, anyagpótló óvónői magtartás. A megfelelő nem túl sok szabály betartása nem jelent gondot a gyermekeknek, inkább fokozza biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban.

Idő

Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy a napirenden belül erre kell a legtöbb időt biztosítani. Fontos, hogy a gyermekek elmélyülten játszassanak, legyen idejük elképzeléseik megvalósításához.

Megfelelő hely

A gyermekek szabad mozgását, a játék, térbeli kibontakozását, az egymás mellett játszó csoportok és egyedül játszó gyermekek számára kialakítjuk a megfelelő balesetmentes helyet. Az udvaron nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz, de lehetőség nyílik a nyugodtabb játéktevékenység megválasztására is.

Eszközök

A tudatos óvónői munka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása és biztosítása. A játékszer részben motiválja, ösztönzi, gazdagítja a gyermekek elképzeléseit, segíti elgondolásaiknak megvalósításában. A játékban nagy jelentősége van az egyén ismeretének, a differenciált eszközök biztosításának, hogy a bármely területen kiemelkedő képességű és a fejletlen gyermek is megtalálja a számára legmegfelelőbb eszközt és tevékenységet, ami további fejlődését elősegíti.

Játékfajták és fejlődésük

1. Gyakorlójáték

A gyakorlójáték során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlése készíteti a gyermekeket és ezek az újraismétlések nagy örömet jelentenek számukra.

A gyakorlójáték lehet:

- mozgásos
- manipulációs
- verbális.

Mozgás gyakorlójáték:

A mozgásos gyakorlójáték, amikor a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételteti. Mozgása közben ismerkedik meg saját testével, testi képességeivel. Leggyakrabban a nagymozgások fejlődése lehetséges, különösen a 3-4 éves korcsoportnál domináns.

Manipulációs gyakorlójáték:

A manipulációs gyakorlójáték az a tevékenység, amikor a gyermekek rakosgatnak építőelemeket egymásra, egymás mellé, autót húzogatnak, tépnek, homokot öntözgetnek, kevergetnek, firkálgatnak, köveket dobálnak. E tevékenység közben ismerkednek meg a gyermekek az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival. Megismerik az anyagok tulajdonságát, felületét, színét, formáját, nagyságát, szilárdságát. Ezek a tevékenységek nagy jelentőségűek a gyermekek szem-kéz koordinációjának fejlődésében.

Verbális gyakorlójáték:

Amikor egy-egy szótagot, szót vagy dallamot, mondókát, vers töredékét, dalrészletet, felnőttől átvett szófordulatokat, ritmikusan ismételtetnek. Nagy örömet találnak a halandzsza szövegek kitalálásában. Ennek a játéknak szociális hatása is van a gyermekekre. Hiszen ha mi óvodapedagógusok érdeklődve hallgatjuk végig a gyermekeket vagy buzdítjuk további halandzsza kitalálására, akkor a gyermekek a későbbiekben is bátran fognak megnyilvánulni.

A verbális gyakorlójáték a ritmusérzéküket fejleszti, és nagy jelentősége van a beszédgátlások

megelőzésében. A gyakorlójáték legjellemzőbb 3-4 éves korban, de tudnunk kell, hogy minden életkorban megtalálható bizonyos szinten pl. új játék tanulásánál, vagy pedig pihenésképpen játsszák a gyermekek.

2. Építő- és konstrukciós játék

E tevékenység közben a gyermekek a különböző játékszerekből, összeraknak, létrehoznak valamit. Eleinte spontán módon építenek 3-4 éves korban, később az átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal végzett építés dominál 4-5-6 éves korban.

Fontos az eszközök különbözősége, pl. szín, forma, nagyság. Nagyon kedvelt építési játék a homokozás, de télen a hóból is lehet építést kezdeményezni az óvoda udvarán. Az építés közben a gyermek átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Tanulja a rész-egész viszonyát, megtanul tervezni, szerkeszteni. Építés közben is rengeteg matematikai ismeretet szereznek a gyermekek. A kisebb és bonyolultabb összerakást igénylő eszközök segítik a finommotorika fejlődését.

3. Szerepjáték

A szerepjátékok a gyermekekben kialakuló belső reprezentációkat, a részfunkciókban elsajátított konkrét mozgásos, képi és szimbolikus elemeket, egyedi kombinációit jeleníti meg. A szerepjáték a gyakorlójátékból bontakozott ki, és kifejlett formáját óvodáskor végére éri el. A szerepjátékban a gyermekek tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, érzelmeiket, pozitív és negatív élményeiket fejezik ki. Környezetük jelenségeit, a különböző személyek vagy állatok szerepét sajátos módon újraalkotják. Ez a játék tükrözi a gyermekek egész személyiségét, és személyiségeik fejlődését. A szerepjátékban a fejlesztési lehetőségek széles skálája jelen van, de mindig attól függ, hogy milyen tartalmú játékot játszanak a gyermekek. A fiúk harci játékaik futással, kúszással, az állatok mozgásának utánzása nagymozgások fejlődését teszi lehetővé. Szem-kéz koordinációit fejleszti, pl. a főzésnél az ételek egyenkénti kiszedése kanállal.

Mindhárom korcsoport számára állandóan biztosítjuk a különféle tartalmú és témájú szerepjátékok lehetőségét, pl. labdajáték, fodrász, orvosi, boltos, postás, piacos játékokat.

4. Szabályjáték

A szabályjáték a legmagasabb szintű játékfajta. A játék pontos meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok pontos betartása határozza meg a játék menetét, módját, befejezését. A szabályjátékok lehetnek mozgásosak és értelemfejlesztők.

Mozgásos szabályjátékok lehetnek a következők:

- testnevelési játékok
- dalos népi játékok
- fogócskák, bújócskák, körjátékok
- szembekötősdik
- labdajátékok

A szabályjáték közben a gyermek érzelmeket tanul, tanulja indulatainak fékezését, tanulja a siker és kudarcátűrést. A csoportos és csapatjátékokban fejlődik közösségi érzése, felelősségtudata, feladattudata.

Az óvodai értelemfejlesztő játékok közé sorolhatóak a következők:

- társasjáték
- dominók
- kártyajátékok
- logikai játékok
- barkochba játékok
- nyelvi játékok

Ez a fajta játék egyfajta szociális és értelmi érettséget feltételez, és ezek fejlesztését is szolgálja. Ezeknél a játékoknál, mivel ez 5-6-7 éves korosztály játéka a leginkább az észlelés fejlesztése és a verbális fejlesztés lehetséges. A verbális fejlesztést elősegítik a nyelvi játékok, amelyekben szinonim vagy ellentétes szavakat kell gyűjteniük a gyermekeknek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Képes szerepvállalásra.

Kialakult a kisebb – nagyobb csoportban való együttjátszás igénye, alkalmazkodás a többiekhez.

Megjelennek társas viselkedésükben a szabályok, adekvát viselkedési formák, kommunikációs készségek, normák – melyeket képesek betartani.

Játéka elmélyült kitartó.

Játékeszközökre vigyáz.

5.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

Cél:

Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése. A mesélés pihentető, szórakoztató, az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokra tanító hatásaival a gyermek váljon képessé a világban eligazodni. A könyvek, az igényes népi, a klasszikus, a kortárs irodalmi művek iránti vonzódás megalapozása.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mese alkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Bábozás-dramatizálás

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményeit, minden tevékenységbe jól beilleszthető.

A bábozásnak nagy jelentősége van a személyiség fejlődésében. Itt a bábok mögé bújva igazán lehetőség van az önmegvalósításra. A játék közben élmények, tapasztalatok elevenednek fel, így fejlődik emlékezetük és a kitalált történetekkel fantáziájuk. A báb mögé bújva bátrabban megszólalnak a gátlásos gyermekek is, így ez a kommunikáció fejlődését is segíti. A bábozás egyik lényeges eleme a beszéd, így nagyon sok fogalmat, kifejezést gyakorolhatnak. A fejlesztés szempontjából nagy jelentősége van a hangutánzásnak, a különböző érzelmi állapotok kifejezése hanglejtéssel, hangszínnel. A bábozás és a dramatizálás szoros összefüggésben és kölcsönhatásban állhat egymással. Dramatizáláskor a gyermekek saját, vagy irodalmi élményeiket játsszál el kötetlen módon. A gyermekeket a dramatizálás közben ösztönözzük, hogy a párbeszéd mellett a spontán szavakkal, mozgással, mimikával, gesztusokkal is próbálják megeleveníteni a történeteket. A felidézett párbeszéd közben gyarapszik a gyermekek szókinése, árnyaltabbá válik kifejezőképességük. A maszkok, ruhák bábok a mindennapi szabad játék fontos eszközei, melyek lehetőség szerint állandóan elérhetőek legyenek a csoportszobában. Ezzel megteremtve a lehetőséget az önálló drámajátékra, bábozásra.

Az óvodapedagógus feladatai:

Művészi értékű, népi, klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokat válogat az alábbi szempontok szerint: Rövid állatmesék, láncmesék. A versanyag zömét a népi mondókák alkotják, ezek közül is ölbeli játékok, állathívogatók és az ismert költőink ritmikus, játékos versei. Gyermekeknek egyszerűbb tündérmesék, hosszabb lélegzetű állatmesék, magyar írók modern meséi, valamint verses mesék. A népi mondókák, halandza szövegek, kiolvasók, vidám humoros versek, klasszikus és mai magyar költők versei, művei. Klasszikus tündérmesék, cselekmény dús állatmesék, népmesék, novellisztikus, realiztikus, tréfás mesék, meseregények. A versanyagot gazdagítják a népi mondókák, kiolvasók mellett a lírai versek. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk rá őket a mese figyelmes végighallgatására. A meséhez szükséges nyugalmat pedagógiai tapintattal, a személyes kapcsolatokat erősítő érzelmi eszközökkel, a mesehallgatásra utaló

ismétlődő szokásokkal teremti meg. Egy – egy mese többszöri elmondásával segíti a történet mélyebb megismerését és előkészíti a dramatizálást, bábozást. Segíti az irodalmi élmények feldolgozását a rajzolás, mintázás, a zene, a játék, a mozgás, a hagyományok és a szokásokon keresztül. A verselést, mondókázást a nap minden szakában alkalmazhatja. Lehetőséget teremt, hogy a gyermekek is meséljenek egymásnak, főleg a nagyobb és a vegyes csoportokban. Ösztönözi a „színház” -, „bábszínház”-i kezdeményezéseket. Lehetőség szerint a nagyok könyvtárlátogatását megszervezi, saját kis könyvtárukat használja, óvja és bővíti folyamatosan. Fokozatosan szoktatja rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A többszöri meghallgatás után a gyermekekkel a mesét dramatizálva is feldolgozza szókincsük és kifejezőmódjuk bővítésére. A bábokkal való ismerkedéskor rövid, párbeszédes jeleneteket mutat be. Később a bábok számát, jelenetek időtartamát növeli. Eleinte a kicsiknek paraván nélkül bábozik. A nagyobbakkal minden adandó alkalmat felhasznál a kiolvasók, versek ismételtetésére. Az új verseket a gyermekek élményeihez kapcsolja. Ügyel a szavak pontos, tiszta ejtésére, értelemszerű hangsúlyozására. A mesék, versek cselekményét mozgással, mimetikus játékkal is kifejezi. Mese, vers tevékenységeket naponta szervez. Az élményszerű befogadáshoz megteremti a szükséges nyugalmat. A mondókázást mindig mozgáshoz, játékhoz kapcsolja. A versek mondogatását spontán helyzetekhez, emlékeztető élmény együttesekhez fűzi az utánzási, ismétlési kedvet felkeltve. A verset, mint egészet mindig az elejétől a végéig mondja el. A hozzá kapcsolódó gesztusokkal, mozdulatokkal, közös ritmikus beszéddel motivál.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek szívesen mondókáznak, verselnek, várják, igénylik a mesét, ők maguk is mesélnek, báboznak, dramatizálnak, hallott vagy kitalált történeteket. Tudnak néhány mondókát, verset, mesét emlékezetből felidézni. Szeretik a könyveket és vigyáznak épségükre – a helyükről veszik el és teszik vissza. Szívesen nézegetik, olvasnak a képekről. Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát. Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek. Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani. Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.

5.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, **GYERMEKTÁNC**

Cél:

„Az éneklés az öröm forrása, kedvelt, önfeledt tevékenység, és hogy részt vállaljon a teljes személyiség formálásból” (Kodály). Örömteli élményekben, gazdag tevékenységekben a zenei – érdeklődés, anyanyelv, ízlés kialakítása. a zene iránti befogadó készség kialakítása, zenei élményekhez juttatás, zenei érdeklődés keltés, örömszerzés, zenei ízlés, formálás, esztétikai fogékonyság megalapozása, az éneklés – zenélés – ritmikus mozgás megszerettetése.

Az óvodai zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok mondókák, gyermekdalok világa ma is élő, felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a mesélés, séták és kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.

Óvodapedagógusaink feladatai e tevékenység megszervezésében:

Népi játékok és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások felhasználásával fejleszti a ritmust, éneklést, hallást, mozgást.

- Adjanak lehetőséget arra, hogy a gyermekek minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
- A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás biztosításakor ügyeljenek a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolatra, a meghitt légkör megteremtésére.
- Segítsék elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.

Az egészséges családban a gyermek első zenei nevelője a szülői ház. Megszületése után már elkezdődik a zenei nevelés. Énekre ringatják, zenével altatják, később tapsoltatják, táncoltatják a gyermeket. Ez ösztönös tevékenység és a hagyományon alapszik. Jelentős szerepet játszik benne az anya és a család játékismerete, zenei műveltsége.

A gyermekek nagy többsége 5-6 éves koráig megtanul tisztán énekelni, 6-7 éves korra pedig a

ritmusérzék kialakulása befejeződik. Tehát az ének-zenei nevelést az óvodáskorban kell megalapozni.

A néphagyomány énekes-mondókás játécai évszázadokon át kialakult szokásokat hordoznak. Ezekbe beletartozik az anya-gyermek kapcsolat bensősége, a természet felfedezése, a testi, szellemi erő kifejlesztése. A játékhagyománnyal tehát az óvoda alapozó tevékenységének jelentős részét megoldhatjuk.

A népi játékok mind valamilyen szabályszerű mozgással kapcsolatosak. A játékba belefeledkező gyermek megszabadul gátlásaitól. Az oldott hangulatú, mégis rendezett mozgás a hangképző szervek működésén is megmutatkozik. A dallam és a szöveg tisztább, a ritmus pontosabb lesz általa. Ugyanakkor hozzájárulnak e játékok az éneklés, a zene megszerettetéséhez, és a gyermek szociális fejlődését, szellemi gyarapodását is elősegíti.

A zenei képesség és készségfejlesztés szintén játékos módon megy végbe. A ritmikai és dallami elemeket énekes-ritmikus játékokkal tesszük érzékelhetővé. A dallamhangok tiszta éneklése utánzás során alakul, a ritmikus, játékos mozdulatokkal vésődik be, mindez tudatosítás nélkül. A tudatosításra a könnye észrevehető különbségek kerültek: gyors-lassú, halk-hangos, magas-mély, valamint a helyes énekléstechnika legegyszerűbb szabályai. A levegőbe rajzolt dallamvonal a tapsolással, ritmushangszerrel hangoztatott dalritmus időértékei az egység, annak felfedezése, a tudatos hangsúlyozással pedig az ütembeosztás is megoldódik.

Az ének-zenei nevelés az esztétikai nevelés része. Az esztétikai nevelés a valóság megismerését, a szép felismertetésével és megszerettetésével, a szép igényének kialakításával megy végbe.

Meg kell ismertetni és szeretetni a gyermekekkel az értékes muzsikát, a jó előadást, valamint rá kell szoktatni őket arra, hogy önmagukkal és másokkal szemben is igényesek legyenek, kialakuljon a jó zenei ízlésük.

A dallam, a ritmus, szöveg, dinamika, hangszín, mozdulat és az ezekből eredő kifejezés, mind mély érzelmekkel hatják át a gyermekeket.

Az anyag kiválasztásának szempontjai:

Az anyag kiválogatását a gyermekek életkori sajátosságai, valamint oktatói-nevelői célkitűzések határozzák meg. Az anyag gerincét az énekes, mondókás játékok és az alkalmakhoz fűződő népszokások alkotják. A kisgyermekek tevékenységeiben a mozgás és a zene együtt jár. Amikor a tanításra alkalmas dalanyagot kiválogatjuk, figyelmet kell fordítanunk a ritmikai, dallami, formai szempontok mellett a szöveg tartalmára és a mondókákhoz, dalokhoz tartozó játékokra és mozgásformákra. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások

fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az óvodai csoporttermek szűkebb teret adnak, mintha a játék természetes környezetben történne. Ezért az eredeti helyzetet eszközökkel, utánzó mozdulatokkal helyettesítjük.

Játék, játékos mozgás, gyermektánc, ritmus és szöveg:

A kisgyermek lüktető zenét kíván, mert ezt tudja játékos mozdulatokkal követni. Játékos mozgásaik egy mozdulatelem ismételtetéseiből vagy szervesen összetartozó mozdulatpárokból állnak. A lüktetéshez viszonyított dalritmus, mondókaritmus a szöveg szerint tagolódik. A gyermekek szövegmondása nem olyan tudatos, mint a felnőtteké, ezért az alkalmazkodó ritmust ritkábban használják. Kiválogatásakor figyelembe kell vennünk a játékdalok előadásának tempóját. Más-más tempóban mozog és énekel a kisebb és a nagyobb gyermek, meg kell találnunk azokat a játékos megoldásokat, amelyek segítségével a gyermek esztétikus mozgásra, éneklésre képes. Erre kiválóan alkalmas a gyermektánc, melynek alapja a néptáncból merített egyszerű lépések, mozgásformák.

A gyermekdalok szövegei játéktevékenységgel foglalkoznak. A kisgyermek örömet leli a szótagok, szavak játékos összecsengésében.

Népi mondókák, ölbeli játékok: Játékokat kísérő ritmizált versek. A mondókák minden egyes lüktetése hangsúlyos. Gyakori azonban a ritmikai szimmetria.

A mondókákat leginkább kiolvasáshoz mondjuk.

Népi gyermekdalok, énekes játékok: A nép gyermekjátékaink dallamai régi dallamkincsünkhöz tartoznak.

Emelthangú mondókák: minden 2-3 tagot ismételtető játékdal. Legegyszerűbb fajtája egyetlen ütemre terjedő hangpárból építkezik, ahol a hangsúlyos ütemrészre magasabb hangsúlytalan ütemrészre mélyebb hang kerül.

Lezárt formák, nyitott formák, láncszerű szerkezet.

Népszokások:

A párosítók, lánykéréssel kapcsolatos népszokások megtalálhatók a gyermekjátékokban is. Főképpen a környezetünkben élő népszokásokat kell figyelembe venni, és ezzel segíteni a gyermekeknek a szülőföldhöz, lakóhelyhez kötődését megalapozni

Zenehallgatás anyaga:

Az óvodai zenehallgatás feladata a zenei élmény nyújtás, valamint, hogy rászoktassuk a 3-6 éves gyermeket értelmi és érzelmi fejlettségének megfelelő néhány perces zeneművek figyelmes meghallgatására. A zenehallgatás a hallási és ritmikai képességek fejlődéséhez is hozzájárul.

A zenehallgatás akkor jelent igazi élményt a gyermekeknek, ha élő előadásban hallják, és az előadó maga is átéli a dal mondandóját. Eleinte legjobb, ha a kedvelt játékdalokat mutatja be az óvónő, és ha már megszokták a hangját, akkor lehet számukra ismeretlen dalokat is előadni.

A zenehallgatásra kiválasztott darabok zenei szerkezetében hasonló jellemzőknek kell érvényesülnie, mint a tananyagban, rövid lélegzetű, világosan tagolt, és törekedni kell a magyar anyag túlsúlyára.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat, egyedül is tudnak énekelni, (tisztán, helyes szövegkiejtéssel), Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát és ismerik a különbséget.

Felismerik egymás hangját, a környezet hangjait, megkülönböztetik a zenei fogalompárokat. Több dalt ismernek az ünnepekhez kapcsolódva, tudnak egyszerű táncos mozgásokat végezni, változatos térformákat ismernek és alkalmaznak. Figyelmesen, élvezettel hallgatják a bemutatott zenét, éneket. Felismernek néhány jellegzetes hangszert.

5.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Cél:

.A gyermeki személyiség fejlesztése népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel. Jókedvvel végzett tevékenység közben óvodásainkban a külső világot megismerő képesség, az ebben való tájékozódás, intellektuális látás, kreativitás, befogadó képesség kialakulása. Képi-plasztikai kifejezőképességük, komponáló, és rendező képességük, színeképzetük, esztétikai érzékenységük és igényességük, finommotorikájuk, a színeképzet, térbeli tájékozódó képességek, saját formanyelv, önkifejezés fejlődése.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való

ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít az óvodapedagógus. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A vizuális tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi, plasztikai kifejezőkészség komponáló, térbeli, tájékozódó képességek alakulását. Biztosítsuk a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítását, a gyermekek tér, forma, szín képzeit, a képi gondolkodás fejlődését, a szép iránti nyitottság, igényességük alakulását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismertesse meg a gyermekekkel a különböző anyagokat és a kézimunka technikai alapelemeit és eljárásait
- Biztosítson minél több eszközt a vizuális tevékenységek gyakorlásához, ezzel is ötletet adva a gyermeki fantáziának.
- Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására.
- Segítse elő önálló elképzeléseik megvalósítását.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
- Úgy alakítsa ki a gyermekek bevonásával a csoportszobát, hogy a különböző tevékenységet kereső, végző gyerekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.
- Rendkívül fontos, hogy a vizuális nevelést és tevékenységeket az óvodapedagógus is szeresse. Az adott témában, technikai megvalósításokban tevékenykedjen közösen a gyermekekkel, lássák őt gyakran festeni, rajzolni, stb.
- Az ötlettől a megvalósításig az óvodapedagógus útmutatást, bátorítást és dicséretet adjon. Ahhoz, hogy a gyermek alkotókedve kibontakozhasson, az önállóság szükséges.

A vizuális nevelés csoportosítása

Firkálás: az első tevékenység, aminek nyoma marad, érzelmekről, indulatokról ad képet.

Ábrázolás: képi közlés, olyan képszerű összefüggésekről, melyek a valóság jelenségein alapulnak.

Kézművesség: lényege, hogy valóságos tárgyakat alakít, hoz létre, az anyagokról, eszközökről szerzet ismereteket közvetlenül alkalmazza.

Barkácsolás: mindig a játék igényéből indul ki, a gyerekek az elkészített eszközökkel játszanak. Ezzel lényeges a folyamatos gyűjtőmunka és az eszközök megfelelő elhelyezése, hogy a gyermek bármikor hozzáférhessen.

Díszítés: A felületekhez többnyire nem funkcionálisan kapcsolódik, vagy plasztikus elemekből állhat. Jellemzően a környezet hatására későn jelentkezik, főleg a lányok a mesterei:

Építés: meglévő elemekből összerakás, összeillesztés, konstruáló tevékenység. Téralakítás, biztonságos alapozás, egyensúlyi helyzetek létrehozása, anyag-forma-funkció egysége, tervezés képessége, melyet gyakorolni enged. Jellemzően a fiúk kedvelt tevékenysége, szabadidőben.

Művészetek: jelenlétükkel vesznek részt a nevelésben. Látható, hallható formában megjelenítő emberi, társadalmi lényeg az esztétikum. Pozitív, negatív tulajdonságok, esztétikai minőségek jelzői.

Vizuális tevékenységek jelentősége a személyiség fejlődésében:

- e nélkül nem kezdődhet el az ábrázolás korszaka,
- alapja a folyamatokban történő gondolkozásnak,
- fejleszti a logikát és egyben szemléletessé is teszi,
- globális szemlélet alakul ki,
- hozzájárul a helyes énkép kialakításához,
- fejleszti az önfegyelmet, látás, funkcionálás képzelőerőt, helyes értékítéletet,
- segíti az ismeretszerzést és az ismeret megszerzését,
- esztétikai és etikai igényességet alapoz meg,

- kitartásra nevel,
- elősegíti sokféle anyag, eszköz alapos megismerését, a társakkal való együttműködést megtanulását,
- központi szerepe van a kézügyesség fejlesztésében, technikát és munkaformát ismerttet meg,
- segít átélni az alkotás örömét,
- fejleszti a kreativitást, szem-kéz koordinációt és a finommotorikát,
- segíti a rész – egész vagy téri információk viszonyának felismerését és alkalmazását, a szabálytudat kialakulását,
- fejleszti a ritmusérzéklet, geometrikus látásmódot, vizuális kommunikációt,
- előkészíti az írás-olvasás elsajátítását,
- elősegíti a tömeg, mennyiség, minőségi tulajdonságok meghatározásának képességét,
- előmozdítja a belátó és elvonatkoztató képesség fejlesztését,
- történelmi, természeti ismereteket ad,
- fejleszti a nemzeti tudatot, a népművészeti alkotások, a nemzeti kultúra megismerése által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Önállóan használják a megismert technikákat, eszközöket.

Ismerik az anyagok tulajdonságait.

Örömmel, saját kezdeményezésre élnek az önkifejezés módjaival.

Rajzolnak, festenek, kézimunkáznak.

A firkálástól eljutnak a képalkotásig, élmény és elképzelés után egyéni módon megjelenítve azt, alkotásaikban.

Ember ábrázolásukban részletező formák, egyszerű mozgások jelennek meg.

Plasztikai munkáik változatosak, egyéniak.

Építésben, téralakításban ötletesek és együttműködőek.

Az alapszíneket, azok árnyalatait ismerik, felismerik, alkalmazzák.

Saját és közösen készített kompozíciókról, műalkotásokról, művészi tárgyakról tudnak véleményt alkotni.

Ismerik a síkbeli irányokat.

Megfelelően fogják a ceruzát.

Térei, formái, szín képzeteik gazdagodnak.

Koordinált a szem-, és kézmozgásuk.

Emlékezet után (vizuális, auditív) is tud ábrázolni,

5.5 MOZGÁS

Cél:

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakulása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás) és pszichomotoros képességek fejlődése, a mozgás megkedvelése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra, a helyes testtartás kialakítására.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységekre kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásának az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése.
- Nagy- és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztés.
- Laterális dominancia fejlesztése.

Vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó illetve azt kiegészítő szerepű mozgásokat gyakoroltat. Probléma megoldást erősíti mozgással végzett feladatmegoldásokkal. A mozgással kapcsolatos szókészletet fejleszti. Fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitást előkészíti. A sikeres feladatmegoldások eredményeként növeli az önértékelést és önbizalmat.

A mindennapi mozgás feltételei

1. Objektív feltételek

Szabadtéri feltételek:

Az óvoda udvara sokrétű lehetőséget biztosít a gyermekek sokoldalú, mozgásos fejlődéséhez. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő eszközökre is szükség van.

Fejlesztési lehetőségek az udvaron:

- Mászóakák (függés, mászás, bújás)
- Fűves területek (futóversenyek, sor- és váltóversenyek, mászások, stb.)
- Homokozott területek (mezítláb végzett játékos gyakorlatok)

Csoportszobai feltételek:

A csoportszobában is megfelelő helyet kell biztosítani a mozgásos tevékenységekhez. Célszerű felhasználni a mindennapi mozgások alkalmával a berendezési tárgyakat, játékeszközöket (pl. óvodai asztalokból alagút, felnőtt székekből folyosó, kisszékekből tornaszer, játékkockából kézi szer, játékállatokból akadály képezhető.).

2. Szubjektív feltételek:

Az objektív feltételek mellett fontos a szubjektív feltételek megléte is. Az óvodapedagógus személyisége, a mozgáshoz, a testneveléshez való pozitív viszonya az eredményesség legfőbb

záloga. Nagyon fontos a korszerű szakmai felkészültség. Legyünk fogékonyak, nyitottak az újdonságok iránt. Ismerjünk meg új programokat, testnevelési játékokat, eszközöket, merjünk bátran kísérletezni. Építsünk a gyermekek utánpótlási hajlamára, mozgásvágyára, gyakorlatvégzésünk legyen pontos, mintaszerű és örömteli. Az együttes mozgás élménye segíti a mozgás megszerettetését, minden megnyilvánulásunkon tükröződjön, hogy örülünk a gyermekek mozgásban elért sikereinek. A gyermekek mindennapi mozgásban való aktív részvétele csak derűs, nyugodt légkörben az életkoruknak és képességüknek megfelelő testgyakorlatok végeztetésével biztosítható.

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrálni, futni, dobni, kúszni, mászni, egyensúlyozni, manipulálni – egyszerűen mozogni.

Mozgásigényük óriási, szinte kielégíthetetlen.

Fontos feladatunk, hogy ezt a természetes mozgásvágyat megőrizzük, illetve fokozzuk és tudatosan építsünk rá. A testi nevelés feladatait a helyesen megválasztott (életkor, fejlettségi szint, csoport összetétel) mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetjük el. A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy minél több idejük jusson mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Lényeges a biztonságos mozgásra motiváló környezet, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése (felnőtt példa).

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk elősegíteni, megteremtve a csúszás, mászás, kúszás lehetőségét (asztal alatt, szőnyegen, stb.).

A 4-5 éveseknél előtérbe kerül a tér mozgásos megismerése, a szem-kéz, szem-láb koordinációi, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, hintázás.

Az 5-6-7 éveseknél hangsúlyosabb helyet kap a finommotorika fejlesztése.

A csoportban a mozgásfoglalkozásokon való mozgás közben egyre pontosabb információi lesznek a gyermekeknek önmagukról, megismerkednek saját testrészeikkel és azok funkcióival.

A mindennapi mozgás legfontosabb feladata a motoros képességek fejlesztése, ami csak akkor valósítható meg, ha körültekintő szervezéssel, helyes mozgásanyag választással a gyermekek mozgásaktivitása és terhelése biztosított. Törekedjünk arra, hogy minél több mindennapi testnevelésen csak játsszanak a gyermekek. Nem gyakorlatot kell tanítanunk, hanem képességet kell fejlesztenünk a gyermekek által kedvelt, ismert játékokkal, gyakorlatokkal és az így szerzett

képesség birtokában később örömmel vállalkoznak majd erőfeszítést, odafigyelést igénylő feladatok, gyakorlatok végzésére.

Mozgásos játékok szerepe a mozgásfejlesztésben

A játék rendkívül értékes anyaga a mozgásnak. A játékos tevékenység közben gyakorolhatják a gyermekek a mozgásformákat, tökéletesíthetik a járást, futást, kúszást, mászást, ugrást, dobást. A harmonikus testi fejlődéshez a szükséges ingereket a sokmozgásos testnevelési játékok biztosítják. Kedvező hatást gyakorolnak a gyermeki szervezetre. Az aktív mozgás elősegíti a tüdő, a szív működését, ezáltal fokozódik az anyagcsere és javul a teljesítőképesség. Rendszeres és aktív mozgással, játékkal növelhető a szervezet edzettsége, teherbíró képessége, ellenállóereje. A testmozgásos játékok a különböző szerrel vagy szer nélkül végzett játékos feladatok eszközei a következő képességek fejlesztésének:

- helyzetfelismerő képesség
- döntési képesség
- időbecslési képesség
- a szabályok pontos betartásának képessége
- kudarcűrő képesség
- és fejlődik közben a figyelem, önfegyelem, önellenőrzés, a küzdeni tudás képessége, a kitarás és az akaraterő is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A testileg egészségesen fejlődő gyermekek 6 – 7 éves korukra eljutnak az első alakváltozáshoz.

Testarányaik megváltoznak, arányosan fejlettek.

A gyermekek szeretnek mozogni, kitaróak a mozgásos játékokban.

Összerendezettebb mozgásuk, egyensúly észlelésük kialakult.

Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika.

Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni, szókincsük bővül.

Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban.

Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik.

Ügyesen bánnak a kézi szerekkel.

Tudnak helyben labdát pattogatni.

Mozgásukat, viselkedésüket, testi-, lelki szükségleteik kielégítését szándékosan irányítja.

5.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Cél:

Minél több érzékszervi és mozgásos tapasztalat szerzése az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, valamint annak formai, mennyiségi viszonyairól. Életkoruknak megfelelő szinten olyan szokásrendszer elsajátítása, amelyek meghatározzák a környező világgal való harmonikus kapcsolatteremtéshez. A környezettudatos magatartásra nevelés, amely magába foglalja az emberi alkotásokat, életmódot, gondolkodást, viselkedést, a természet védelmét és rávilágít az okos, mértéktartó felhasználásra, értékek védelmére, megőrzésére. A természeti, emberi, tárgyi környezettel, családdal való ismerkedés során olyan tapasztalatok szerzése, amelyek matematikai tartalmúak: mennyiségi, alaki, nagyság- és síktérbeli viszonyok. Ismereteit tevékenységekben alkalmazza.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermekek szűkebb és a tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezetükről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek, valamint hozzájárulnak a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztéséhez.

- Az óvónő a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek gyarapítása és rendezése közben fejlessze: érzékelésüket, észlelésüket, megfigyelő-képességüket, emlékezetüket. Formálja gondolkodásukat, beszédüket. Alakítsa ki a kulturált magatartás helyes szokásait, legegységesebb normáit.
- Fejlessze a természeti, társadalmi környezet iránti esztétikai fogékonyságát, a helyes erkölcsi, érzelmi viszonyt. A gyermekek ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, a tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét is.
- A környezet megismerése során a gyermekek jussanak matematikai tapasztalatoknak, ismerteknek is birtokába és azokat tevékenységeikben alkalmazzák.
- Ismerjék fel a mennyiségi, alaki nagyságbeli és téri viszonyokat, hogy alakuljon ítéliképességük, fejlődjön tér-, sík-, és mennyiség szemléletük.
- A matematikai képességek fejlesztése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével igényeikre és aktuális élményeikre alapozva, játékosan, játékba építetten valósuljanak meg.
- A programunk által körülírt ismeretkörökben szerezzenek a gyermekek jártasságot.

- Legyenek képesek egyszerű összefüggések felfogására, elemi általánosításra, következtetésekre.
- Gondolkodásuk legyen élénk, rugalmas.
- Magatartásukat az aktivitás, az önállóság, az önfegyelem és a biztonságérzet jellemezze.
- A környezeti nevelőmunkában törekedni kell arra, hogy a gyermekekben kialakuljon a megfelelő értékrend, a környezettudatos életvitel.

Az óvodapedagógusok feladatai a megszervezésében:

Elősegíti az emberi és tárgyi környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, a természet védelmét, a környezettudatos magatartás megalapozását. A környezettel való ismerkedés közben fejleszti a gyermekek beszédmegértő, és nyelvi kifejezőkészségét, értelmi képességeit. A környezet megismerése közben tapasztalatokat nyújt a tér- és síkbeli formákkal, mennyiségi összefüggésekkel, relációkkal kapcsolatban. Elegendő alkalmat, időt, helyet biztosít a biztonságos életvitel szokásainak kialakításához. Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

- olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben,
- tudatosan törekedjenek az óvodapedagógusok arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből
- biztosítsanak minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez
- a foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg
- biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és virágoskert is legyen, amennyiben adottak a lehetőségek.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek, tudják nevüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, lakáscímüket, lakóhelyük nevét és saját születési idejüket, helyüket.

Ismerik az alapszíneket, és azok árnyalatait. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok

betartásában. Ismerik a közlekedési szabályokat, a közlekedési eszközöket.

Ismerik testrészeit, érzékszerveit, s azok funkcióját.

Jól tájékozódnak közvetlen környezetükben.

Ismerik, megkülönböztetik az évszakokat, gyönyörködni tudnak bennük, tudják, hogyan követik egymást.

Ismerik a napszakokat.

Ismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismerik a háziállatokat, néhány madarat, bogarat, vadállatot, azokat élőhelyeik szerint csoportosítják, környezetük növényeit felismerik, gondozásuk egyszerű műveleteit elvégzik.

Rendeltetésszerűen használják a munkaeszközöket.

A növények fejlődése és az időjárás közötti összefüggéseket felismerik,

Ismerik a víz, a levegő, a napfény fontosságát.

Megkülönböztetik a szép, tiszta, a piszkos, szemetes, megrongált környezetet, véleményt formálnak ezzel kapcsolatban.

Környezetükben az elsajátított erkölcsi magatartási normákat betartva viselkednek.

Ismerik, szeretik és védik a szülőföld, az itt élő emberek szokásait, hagyományait, a hazai kultúra értékeit.

Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább 10-ig, tudnak 10-es számkörben bontani, részalmazokat egyesíteni, megállapítani: több – kevesebb – ugyanannyi. Összehasonlítanak mennyiségi, nagyság, szín és forma szerint, megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat, mindezt a mindennapi tevékenységben alkalmazzák.

5.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Cél:

A munkavégzéshez szükséges beállítódások, célszerű munkafogások, készségek, képességek, tulajdonságok kialakulása, cselekvő tapasztalással a gyermeki személyiség, attitűdök fejlesztése, saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére nevelés.

A gyermeki munka helye a nevelési folyamatban

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét. A gyermek a mindennapi munkálkodások során ismerkednek környezetükkel. Az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információkat szereznek. A gyermekek óvodába lépésüktől kezdve, az őket körülvevő felnőttekkel, mind a gyermekekkel szorosabbá válik a kapcsolatuk, megtanulják, kire számíthatnak, kikkel, hogyan lehet együttműködni, illetve negatív élményeket is átélhetnek: kihez miért nem fordulhatnak segítségért.

Tehát a gyermek munkavégzés során társadalmi környezetünkről is szociális tapasztalatot szerez.

A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A munka hozzájárul az értelmi képességek fejlődéséhez azáltal is, hogy megalapozódik a munka iránti tisztelet eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

Elvek, feladatok

Személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység, az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusoknak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka vagy egyéb munka a környezet, növények alkalmankénti gondozása.

A gyermekmunka jellegű tevékenysége

- önként, azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges

attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;

- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, saját magához mértén fejlesztő értékelést igényel.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Teremtse meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket.
- Biztosítsa a legalkalmasabb, legcélszerűbb eszközöket. A gyermekeknek megfelelő mértékű és anyagú eszközök álljanak rendelkezésükre.
Szoktassa az óvónő a gyermekeket arra, hogy a használt eszközöket tartsák rendben.
- A munkára elegendő időt biztosítson az óvónő, hogy minden gyermek egyéni tempójának megfelelően végezhesse el.
- A gyermekek rendelkezésére megfelelő helyet biztosítson az óvónő, hogy az adott munkatevékenységet kényelmesen, önmagukat és másokat ne akadályozzák a feladat elvégzésében.
- Az óvodapedagógus nyugodt, békés légkört teremtsen, hogy a gyermekeknek kiegyensúlyozott legyen a tevékenységük, lehetőségük legyen segítséget kérni az őket körülvevő felnőttektől és társaiktól.
- Az óvónő az egyes munkafajtákat fokozatosan vezesse be, a munkafogásokat a gyermekeknek egyenként mutassa be, gyakoroltassa.
- A gyermek fejlettségének figyelembe vételével értékelje a munkáját.

A tevékenységek jellemzői óvodáskor végére:

A rájuk bízott feladatot szívesen önállóan végzik.

A gyakori tevékenységek, cselekvések szokássá válnak.

Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére.

Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban.

A környezetükben lévő állatokat, növényeket óvják, gondozzák, a szelektív szemét és hulladékkezelés szokásukká válik.

A munka elvégzésére való törekvés által kitartóak, türelmesek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.

Önállóan és igényesen végzik a naposi munkát.

Örömmel végez munkát a közösségért, szívesen segítenek a kisebbeknek, de kortársaiknak is.

Megerősödnek bennük a munka játéktól eltérő jegyei, alapozódik a munka iránti tisztelet, a dolgozó felnőttek iránti tisztelet, a munka megbecsülése, hasznosságának jelentősége.

5.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Cél:

A gyermek közvetlen környezetéből származó tapasztalataira, kíváncsiságára, utánzási hajlamára, élményeire, érzelmi beállítódására épített tartalmak megismerése, a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók differenciált fejlődése, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Elsődleges cél a gyermeki kompetenciák fejlesztése, támogató környezet megteremtésével, és a gyermeki előzetes tapasztalatok figyelembevételével.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Érzelem gazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon alapuló csoportlétkör kialakítása, az érési folyamatok optimális megtámogatása. Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, problémamegoldás, felfedezés örömeivel. A közvetlen tapasztalatra, mozgásra, élményre épülő képességek, részképességek fejlesztése, mely magába foglalja a szenzoros, motoros, szociális és

verbális tanulást egyaránt. A tervezett tanulási tevékenységet a négy őselem köré/kozmikus világ/néphagyományok rendszere alapján szervezi, de tartalma az évszakok változásait követi, a megfigyelhető természeti és társadalmi jelenségeket, eseményeket, az ünnepek sajátosságait, az óvodai élet hagyományait, aktualitásokat. A tanulás alapvető feltételének megteremtése, a szokásrendszer kialakítása, a tevékenységek állandó helyének meghatározása, a jól megválasztott időkeret, és az elegendő számú, méretű, minőségű, sok érzékszervet foglalkoztató eszköz biztosítása. A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően az óvónő megválasztja, differenciáltan alkalmazza.

Alkalmazza az alábbi tanulási formákat:

Spontán, játékos tanulás – az óvodai élet bármely szituációjában, kapcsolatában, mely a gyermekek kíváncsiságának, mozgásvágyának, érdeklődésének következménye.

Utánzásos (minta és modellkövetés) – melyben a magatartás és viselkedés tanulás kezdetben óvónői, majd társak példája.

Cselekvéses tanulás: közvetlen manipulálást, rendezést, válogatást, probléma helyzetet biztosít.

Szervezett tanulási lehetőség – az óvodapedagógus által szervezett tevékenység, problémahelyzet, irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés és a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést, számtalan felfedezést kínál.

Együttműködik az angol nyelven kommunikáló alkalmazottal, irányítja annak munkáját, hogy az óvodai nevelés feladataihoz, tevékenységeihez, napi ütemtervéhez koherensen igazodva valósuljon meg az idegen nyelvi fejlesztés.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek eljutnak a pontos észlelésig, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek, „látják – veszik” a világot. Megismerkednek az elemi ok – okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi, formai, tulajdonságbeli eltéréseivel, úton vannak a fogalmi gondolkodás kialakulásához. Megjelenik a szándékos figyelem, a szándékos felidézés, az önkéntelen emlékezeti bevésés és közvetlen felidézés mellett. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességeik (differenciáltabb az érzékelés, észlelés) kialakulóban az elemi fogalmi gondolkodásuk. Él bennük a kíváncsiság, az iskola, a tanulás utáni vágy. Munkatempójuk, feladattartásuk életkoruknak megfelelő.

6. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges az eredményes iskolai munkához.

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés továbbá, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
 - elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan és éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladata megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásnak, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben

7.A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

- 20/2012. (III.31.) EEMI rendelet (Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről)

I. HELYISÉGEK

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.

HELYISÉGEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
csoportszoba	2
játszóudvar	1
óvodavezetői iroda+nevelőtestületi iroda	1
gyermeköltöző	1
gyermekmosdó, WC	1
melegítő konyha, tálaló, mosogató	1
felöltöző mosdó, WC	1
szertár	1

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAK

1.CSOPORTSZOBA

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
óvodai fektetők	gyermeklétszám szerint 1
gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1

gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével
fényvédő függöny	ablakonként
szőnyeg	csoportszoba egyötödének lefedésére alkalmas
játéktartó szekrény	3
hőmérő	csoportszobánként 1
óvodapedagógusi asztal	csoportszobánként 1
felnőtt szék	csoportszobánként 2
eszköz – előkészítő asztal	1
szeméttartó	csoportszobánként 1
tornapad	2
bordásfal	2
óvodai többfunkciós mászó készlet	1

2.JÁTSZÓUDVAR

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
kerti pad	5
babaház	2
udvari homokozó	1
takaróháló	1
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermeklétszám figyelembevételével, csoportszobai és udvari eszközök külön-külön.

3.ÓVODAVEZETŐI IRODA + NEVELŐTESTÜLETI IRODA

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
íróasztal és szék	1
tárgyalóasztal	1
szék	4
telefon	1
iratszekrény	2
könyvszekrény	2
számítógép, nyomtató	1
fénymásoló	1

4.GYERMEKÖLTÖZŐ

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
öltözőszekrény, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével

5.GYERMEKMOSDÓ, WC

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
Törölközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével
Falitükör	1
Hőmérő	1
Rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gyermeklétszám figyelembevételével

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
egyéni tisztálkodó szerek (fésű, fogkefe, fogmosó pohár)	gyermeklétszám szerint 1
tisztálkodó felszerelések (ruhakefe, körömkefe, szappantartó)	mosdókagylónként 1
fésűtartó	1
törölköző	felőtt és gyermeklétszám szerint 3-3
abrosz	asztalonként 3-3
takaró	gyermeklétszám szerint 1
ágyneműhuzat	gyermeklétszám szerint 3

IV. A FELNÓTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
szennyes ruha tároló	1
mosógép	1
vasaló	1
vasalóállvány	1
szárítóállvány	1
takarító eszközök	1-1
kerti munkaeszközök, szerszámok (ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna)	1-1
hűtőgép	1
mikrohullámú sütő	1

porszívó	1
gáztűzhely	1

V.A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtánként)

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
Különféle játékformák (mozgásos játékok, szerepjátékok, építőkonstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás) eszközei	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben, csoportszobai és udvari eszközök külön-külön.
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével, csoportszobai és udvari eszközök külön-külön.
Ének, zene, énekes játékok eszközei	Gyermeklétszám figyelembevételével
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben; Képeskönyvek, képes mesekönyvek gyermekcsoportonként legalább 15 féle, 3-3 példányban.
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével
A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Gyermeklétszám figyelembevételével
Munka jellegű tevékenységek eszközei	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségbe

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
Videó	1
Televízió	1
CD- lejátszós magnetofon	1
Diavetítő	1
Vetítővászon	1
Hangszerkészlet (pedagógusoknak)	1
Hangszerek (gyermekeknek)	A gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben

VI. FOGYATÉKOS GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
Tükör 120*180 cm	1
Logopédiai alapkészlet	0

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK	MENNYISÉGI MUTATÓ
Étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	1
Mentőláda	Székhelyen és telephelyen 1-1, a közegészségügyi előírások szerint
Gyógyszerszekrény (zárható)	1, a közegészségügyi előírások szerint
Munkaruha	A Munka Törvénykönyve, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1993. évi XXXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai SZMSZ szerint.
Védőruha	A munkavédelemről szóló 1993. évi CXIII. törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint
Tűzoltó készülék	Az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint

1. A kiszolgáló helyiségekben a helyiség rendeltetésszerű használatát biztosító bútorokat, berendezési eszközöket kell elhelyezni. Valamennyi helyiség berendezésénél az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeket, a közegészségügyi előírásokat, a tűzvédelmi, az egészségvédelmi, a munkavédelmi követelményeket figyelembe kell venni.
2. Az óvodába – ha van szabvány – csak ennek megfelelő eszközök és felszerelések hozhatók be. Az óvodapedagógus – az óvoda szervezeti és működési szabályzatában, esetleg házirendjében meghatározott – védő, óvó előírások figyelembevételével hozhatja be az óvodai foglalkozásokra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.
3. A gyermekek részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek testméretéhez.
4. Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelenlévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érdekelt létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.
5. Ha vitás, hogy az előírt eszközök, felszerelések rendelkezésre állnak, az Országos Szakértői névjegyzékben szereplő szakértő véleményét kell beszerezni.
6. A gyermekek részére kialakított helyiség akkor megfelelő, ha – rendeltetésétől függően – alapterülete lehetővé teszi legalább egy óvodai csoport valamennyi tagjának egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását, pihenését, öltöztetését, tisztálkodását, étkezését, továbbá megfelel az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeknek, a közegészségügyi előírásoknak, a tűzvédelmi, egészségvédelmi, munkavédelmi követelményeknek.
7. A játszóudvar akkor megfelelő, ha alapterülete lehetővé teszi valamennyi gyermek egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását. Elfogadható a játszóudvar kialakítása az óvoda közelében, az óvodán kívül, például közterületen, amennyiben garantált, hogy azt csak az óvodába felvett gyermekek veszik igénybe.

8. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A program módosítása

A program módosítható az időközben felmerülő jelentős változások esetén. A program módosítására javaslatot tehet az igazgató vagy a nevelőtestület bármely tagja.

A program nyilvánosságra hozatala

A módosított programot 1-1 példányban elhelyezzük az óvodában és az óvoda igazgatói irodában, ahol a program minden érdeklődő számára megtekinthető.

Nyilatkozatok

A Mikebudai Óvoda nevelőtestülete határozatképes ülésén készült jegyzőkönyvben szereplő 100%-os igenlő elfogadó határozat alapján 2024. február 02-án a Pedagógiai Programot elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselője az alábbiakban hitelesítő aláírásával tanúsítja.

Kelt: Mikebuda, 2024. 02.02.

Elfogadta:

A nevelőtestület

Szebeni Sándorné
Kovács Csabóné

Jóváhagyta:

igazgató

Szebeni Sándorné

Egyetértését nyilvánította:

Mikebudai Óvoda SZMK nevében:

Horváth f. Anna

Szebeni Sándorné
óvodaigazgató

A Mikebudai Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását elfogadta Mikebuda Község Képviselő-testülete 2024. 02. 26-án tartandó Képviselő Testületi ülésén jóváhagyta.

fenntartó nevében

Mikebuda 2024. 02.26.